

Gözde Türkan

Fotoğraf makinesi cinsel oyuncağım

Gözde Türkan'ın "Baktım sana / Looking back at you" isimli sergisi cinsel kimlik ve cinsiyete biçilen roller üzerinden kadını yorumluyor. Bunu da tahrir ederek ve rahatsızlık vererek yapıyor. Türkan'ın sergisi Amerikan Hastanesi Sanat Galerisi "Operation Room"da 10 Temmuz'a kadar görülebilir.

ALİ DENİZ USLU

- Cinsel kimlik ve cinsiyet rolleri üstümüze biçilen bir giysi. Cinsellikse iktidar üzerinden koruyor kendini. Buradan çıkış yok mu?

Bu sadece birey, aile, toplumun değer yargılarıyla biçimlenen ve değişen bir "giysi" değil. Bir çıkış var, en azından kendi adıma olması gerektiğine inanıyorum, kendi iç huzurum için... Fakat buna çıkış yerine bir uzlaş alanı demek daha uygun geliyor çünkü cinsiyet kimlikleri ve rollerinden tamamen bağımsız bireyler

hayal etmek çok güç. Ayrıca bu tercihen ileri doğru gitmesi gereken bir süreç, arkanıza dönüp bakmadan çıkıp gideceğiniz bir kapı değil. Ben kimliğimin içsel bütünlüğü kadar dış etkenlerden etkilendiğimi biliyorum ve bunların etkilerine sürekli karşı çıkmak veya tamamen teslim olmak yerine bana en uygun ara noktaları arıyorum. Bu süreçte başka bireylerin bilinçli veya bilinçsiz yöntemlerini, çözümlerini de gözlemlemeye, araştırmaya çalışıyorum.

- Peki ya ilk çözümlere karşılaştığınız noktayı hatırlıyor musunuz?

Karşılaştığım çözümlerden birini direkt dansi hocalarının fotoğraflarını çekerken ve sonrasında hissettim. Onların kendi cinsiyet kimliklerine ve yaptıkları dansın muhtemel algısına dair sahip oldukları bilgiyi özümsemeye ve üzerlerinde "taşımaya" biçimi çok ilginçti. İnce bir denge var orada; icra ettikleri dansın beraberinde taşıdığı nesneleştirme yükünün farkında olan bu kadınların, bunu ne agresif bir şekilde sömürüyor ne de kendilerini sömürmeye tamamen açık bırakıyor olmaları.

- Korkuların, komplekslerin ve arzuların çıkmazında kendimize hapis bir hayat yaşıyoruz. Elbette bunun sebebi büyük oranda öğretmenler ve baskılar. Siz bu çemberin dışına çıkmaya çalışıyorsunuz ve bu zor bir eylem. Nedir sanatınızla ve hayatınızla derdiniz?

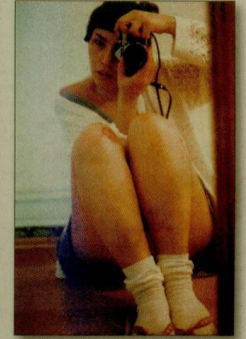
Bir derdim olduğu kesin; kendimle, öğretmenlerle, rollerle, toplumda kabul gören ve görmeyen değerlerle, genetik ve biyolojik yaratılışımızla... Fakat bir süredir eskisi kadar bunun bir hapis hayatı olmadığını düşünüyorum. Belki de "rahatsız" olduğum bir konu üzerinde çalışmanın ve sonucunda bir şey üretmenin getirdiği rahatlama ve kendini iyileştirme sürecinin büyük bir katkısı vardır bunda.

- "Fotoğraf makinesi benim cinsel oyuncağımıdır" diyorsunuz. Tatmini ve cinsel hazı onun üzerinden nasıl tanımlıyorsunuz?

Bunu açıklamak biraz zor, fakat fotoğraf çekme eylemiyle cinsel tatmin ve hazzın aralarında, hislerim bakımından doğal bir ilişki mevcut. Bir yandan hissiyata ve içgüdülere dayalı bir yöntem benimsiyorum fakat aynı zamanda hissettiklerimi analitik bir şekilde açıklamaya ihtiyacım var. Bu nedenle yaptıklarımı, yapma ihtiyacı duyduğumları açıklamaya çalışmak üzere psikanalize ve Freud'a yöneldim. Bu sayede fotoğraf çekme ve kendini fotoğraflamak ile skopofili ve teşhirçilik dürtülerinin arasında bir bağlantı kurdum ve otoportre çekmenin getirdiği tatmin ve egosantrizmi ise yine Freud'un tanımladığı "oteroetizm" ile açıklamaya çalıştım.

- "Baktım sana" bir eylem, harekete geçiş aynı zamanda. Bakmak eylemi de bir başlangıç, hem bakan hem de bakılan için. Sizdeki karşılığı nedir?

Kohsei Yoshiyuki'nin Tokyo'da geceleri parklarda seven çiftleri röntgenleyen insanları çektiği "The Park" adlı fotoğraf serisi aklıma geliyor. Bir röportajında şöyle diyor: "Benim niyetim parklarda yaşananları yakalamaktır, dolayısıyla ben onlar gibi gerçek bir izleyici-röntgenci değilim. Ama sanyorum fotoğraf çekmek yine de kendi içinde izleyici-röntgenci bir eylem. Demek ki ben bir röntgenci olabilirim, çünkü ben bir fotoğrafçıyım." Burada ilginç olan fotoğrafçının kendini olası bir röntgenci olarak tanımlamasının haricinde farklı katmanlarda gerçekleşen bakma eyleminden kaynaklanıyor. Kim kime bakıyor, kim kimi röntgenliyor? Fotoğraflanan ve parklarda röntgencilik yapan kişiler mi, röntgencileri röntgeleyen fotoğrafçı mı, yoksa tüm bu süreçte sergi veya kitap vasıtasıyla dahil edilen izleyici mi?●

Gözde Türkan fotoğraflananı, fotoğrafçıyı ve izleyiciyi farklı bir röntgencilik anlayışında bir araya getirmeyi deniyor.